

HET GENADEVERBOND EN DE INWILLIGING ERVAN

Verklaring door Mr. Justus Vermeer

Overgenomen uit:

Verzameling van enige oefeningen

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2004

HET GENADEVERBOND EN DESZELFS INWILLIGING

Wij zullen deze stof behandelen volgens twee hoofdzaken.

Zullen wij de natuur van dit verbond der genade zoeken te ontvouwen.

Dan aanwijzen hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt en onder deze band geraakt.

1. Belangende de natuur van dit verbond der genade; daarin merken wij aan:

- Dat er zulk een verbond van genade, tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af na de val door God is opgericht.
- Wat dit genadeverbond is en waarom het zo wordt genoemd.

Aangaande het eerste; daarin zien wij:

a. Hetgeen de oprichting van het genadeverbond vooronderstelt; namelijk:

- Dat na de overtreding van Adam, en dus na de verbreking van het verbond der werken, volgens Hosea 6:7, de weg tot de boom des levens (namelijk, om door zijn werken zalig te worden) voor alle vlees, en dat voor eeuwig, is gesloten. Paulus leert ons dit zeer nadrukkelijk (Rom. 3:19 en 20), dat door deze verbreking alle mond is gestopt, en dat de gehele wereld, (als deel hebbende aan die bondsbreuk) nu voor God verdoemelijk ligt, en dat daarom uit de werken der wet geen vlees zal gerechtvaardigd worden, alzo de wet door het vlees krachteloos is geworden (Rom. 8:3).
- Dat God, Wiens wegen en gedachten hoger zijn dan van mensen, waarin volgens Jes. 64:5 een eeuwigheid is opdat de uitverkorenen behouden worden, van alle eeuwigheid hiertegen in Zijn Zoon een zeer hoge en wonderbare weg heeft uitgevonden. Deze is de grond van een onbegrijpelijke oprichting van een verbond van genade in de tijd, waarvan Christus van den beginne, terstond na de val, de Borg is geweest. Daarom wordt Hij genoemd in Openb. 13:8 het Lam, Dat geslacht is van de grondlegging der wereld. En in Hebr. 9:26 staat zeer nadrukkelijk, dat Christus anders dikmaals had moeten lijden van de grondlegging der wereld af, maar dat Hij nu eenmaal in de voleindiging der eeuwen geopenbaard is, om de zonde te niet te doen door Zijn offerande.

b. Dat er nu zulk een genadeverbond tegenover het verbroken verbond der werken, van alle tijden af, na de val door God is opgericht, tevens welke verscheiden benamingen dit in Gods Woord draagt; hierin zullen wij zien:

1. Dat er nu zulk een genadeverbond is, hetwelk God opgericht en aangeboden heeft; het blijkt ons:

Terstond na de val in het paradijs, bij de uitspraak van de vloek over Adam, Eva en de slang. In Gen. 3:15 zei de Heere, in de tegenwoordigheid van de twee mensen, tegen de slang: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouwe, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen."

Zeer klaarlijk en plechtig met Abraham, ten opzichte van de uitverkorenen uit alle geslachten des aardbodems, als zijn geestelijk zaad in Gal. 3:29: "En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen," die allen in Abrahams zaad, (namelijk Christus) gezegend zouden worden. Hiervan leest men in Gen. 17:7: "En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en

tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u."

Naderhand, wanneer Abrahams zaad zeer was vermenigvuldigd, en Jacobs nageslacht een menigte was geworden, heeft God met de Joodse natie een volksverbond opgericht, (tot zijn grondslag hebbend het genadeverbond). Volgens dit verbond bracht de Heere al Zijn beloften, in het genadeverbond aan Abraham gedaan, toen ten uitvoer (Exod. 19). Dit genadeverbond is toen op een meer wettische wijze bediend geworden, dan in de latere tijden, want de kerk was toen in haar kindsheid. Men weet, dat voor kinderen afbeeldingen en schilderijen zeer gepast zijn, om daardoor te leren en te worden opgeleid. Zij hadden daartoe een lerende priester, die het volk daardoor als een middel leerde heen zien, en dus was het hun Evangelie. Daar is zeer wel aangemerkt, dat de oude schaduwdienst wel een zware lantaarn is geweest om te dragen, maar dat er licht in was.

Eindelijk, veel algemener en uitgebreider in de dag van het Nieuwe Testament met de uitverkorenen uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën van de ganse aardbodem. Ziet dit klaar voorzeggd in Jer. 31:31 t/m 33: "Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE; Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn." En in Jer. 32:39 t/m 41: "En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe; en Ik zal hen getrouwelijk in dat land planten, met Mijn ganse hart en met Mijn ganse ziel." Dit is naar Zef. 3:9 en 10, die reine spraak, die de Heere wenden zou tot alle volken, "opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, opdat zij Hem dienen met een eenparigen schouder. Van de zijden der rivieren der Moren zullen Mijn ernstige aanbidders, met de dochter Mijner verstrooiden, Mijn offeranden brengen." Van dit verbond spreekt Zacharias in Luk. 1:72 en Paulus in Ef. 2:12.

2. Heeft dit genadeverbond verscheidene benamingen in het Woord; als:

- Een beter verbond, waarvan Christus de Borg en Middelaar is (Hebr. 7:22 en 8:6);
- Een welgeordineerd verbond (2 Sam. 23:5);
- Een huwelijksverbond (Ezech. 16:8 en Hos. 2: 8);
- Een verbond des vredes en van vriendschap, Jes. 54:10: "het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer."
- Eindelijk, een vast, onveranderlijk en een eeuwig verbond (Jes. 44:9 en 10 en Jer. 31: 33 en 34). Doch hiervan zal in het vervolg nog wel iets blijken.

B. Aangaande het tweede: **wat is dit genadeverbond en waarom wordt het zo genoemd**; daarin slaan wij gade:

Wat dit genadeverbond is; dit kan beschreven worden te zijn: *een welgeordineerde en eeuwigdurende overeenkomst of verdrag tussen de grote God en de uitverkoren, zondige mens, waarin de Heere God alles belooft, wat tot des zondaars volle zaligheid nodig is, vloeiende uit en rustende op het eeuwig verbond des vredes of verbond der verlossing tussen God de Vader als Richter en God de Zoon als Borg, in de plaats van de uitverkoren zondaars; waarin alle eis en voorwaarde vervangen wordt door de*

volheid der beloften, en waaruit de zondaar geloof ontvangt ter inwilliging en ingang in dat zalige verbond, enkel op kosten van de Borg; van hetwelk de sacramenten zegelen zijn, bevestigende de onveranderlijke getrouwheid Gods, alsook het aandeel van degenen, die onder die zalige band is overgebracht; alles tot heerlijkheid van de ondoorgrondelijke wijsheid, vrije liefde en genade Gods. Dit zal ons nader blijken, wanneer wij:

Gadeslaan de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een genadeverbond genoemd wordt.

De reden waarom het een verbond wordt genoemd is deze:

Omdat er (gelijk in een verbond) partijen zijn, en wel die zeer ongelijk en strijdig zijn, en die echter hier overeenkomen. O vrienden, het is nooit gehoord dat zulke ongelijke partijen zijn verenigd, en dat zulke strijdige partijen zijn bevredigd geworden, zoals in dit verbond; maar wat is er toch onmogelijk bij God?

Hier zijn twee partijen: de grote God, de onvergelykelijke hoge en heilige Heere en de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens:

De grote God is hier dan de ene Partij die in dit verbond aan te merken is:

- Als de *El-Schaddai*, de sterke God, de Algenoegzame tot alle gelukzaligheid, niet alleen voor Zichzelf, noch alleen voor de rechtgemaakte mens, maar ook algenoegzaam voor de uitverkoren, gevallen mens; of anders (de *El-Schaddai*) als de Algenoegzame in sterkte; zo openbaarde God Zich aan Abraham, als Hij het genadeverbond met hem oprichtte (Gen. 17:1).
- Als de *Jehovah*, Die is en worden zal, die Hij is; dat is zijn, met nadruk en in Zijn kracht (Exod. 3:14): "Ik zal zijn, die Ik zijn zal". Dus is niets buiten God, vermits het een onafhankelijk zijn is; daarom is God de waarachtige en onveranderlijke in Zijn verbond. Zo zegt de Heere in Ps. 89:35: "Ik zal mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen." O, Hij Die de overwinning Israëls is, liegt niet, "en het berouwt Hem niet; want Hij is geen mens, dat Hem iets berouwen zou", zo sprak Samuël tegen Saul (1 Sam. 15:29). En in Mal. 3:6 zegt God: "Want Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs! niet verteed."
- Als de *Elohim*, de God des eeds en des verbonds, de drie-enige Verbondsgod, Die trouwe houdt in eeuwigheid (Ps. 146:6). En in 2 Tim. 2:13: "Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw". En de Heere zegt nadrukkelijk (Ps. 89:36): "Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid, zo Ik aan David liege!"
- Als op het hoogste barmhartig, genadig en genegen om Zichzelf aan het zondige schepsel mede te delen. Zie Exod. 34:6 en 7. Daar riep de Heere voor Mozes Zijn heilige Naam uit, als God hem voorbijging: "HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid." Als op het hoogste rechtvaardig en heilig, niet ter afschrikking voor de zondaar, maar ter aanmoediging, als zijnde de rechtvaardigheid Gods (voldaan door de Borg) nu ten goede voor de uitverkoren zondaar, en bijgevolg is deze rechtvaardigheid de grond van de onwrikbaarheid van dit verbond. Zo lezen wij in Exod. 34:7: "Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft, Die den schuldige geenszins onschuldig houdt." En in 1 Joh. 1: 9 staat, dat God uit kracht van Zijn rechtvaardigheid en getrouwheid de zonde vergeeft.

- Als op het hoogste wijs. O, vrienden, wie zou ooit zulk een weg hebben kunnen uitdenken, van zulk een wonderlijke vermenging van Gods barmhartigheid met Zijn rechtvaardigheid, en dat zonder krenking van een van beide deugden. Paulus roept er over uit, Rom. 11: 33 en 34. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest?" En hij zegt in Ef. 3:10, dat op deze wijze aan de overheden en machten in den hemel door de gemeente bekend wordt gemaakt de veelvuldige wijsheid Gods.

De tweede partij, die in dit verbond is aan te merken, is de lage, nietige, walgelijke, afschuwelijk zondige, onmachtige en vijandige mens, uitverkoren in Christus.

- Als zondaar, in zichzelf, verloren, onmachtig om zich te redden, en niets in zichzelf hebbende, waarom hij Gode aangenaam of enig medelijden waardig zou kunnen zijn. Zie dit klaar in Ezech. 16:5 en 6: "Geen oog had medelijden over u, om u een van deze dingen te doen, om zich over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen geweest op het vlakke des velds, om de walgelijkheid van uw ziel, ten dage, toen gij geboren waart. Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: leef!" En in Tit. 3: 3 t/m 5: "Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes."
- Als uitverkoren in Christus, in het eeuwige en vrije voornemen Gods tot zaligheid. Ef. 1: 4 t/m 6: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde. Zij maken dus die weinigen uit, aan wie het des Vaders welbehagen is het koninkrijk te geven, Luk. 12:32.
- Als die voor welke Christus Borg is geworden, en dadelijk voldaan heeft (1 Petr. 2 :24), wier zonden Hij in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, en die Hij door Zijn gehoorzaamheid tot rechtvaardigen heeft gesteld (Rom. 5:19). Voor wie Hij instaat bij de Vader, zeggende (Job 33:24): "Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden."

b. Om de handeling Gods met de mens, welke verbondswijze is:

Aan de zijde Gods:

God biedt Zichzelf en al Zijn volheid aan de zondaar aan, om hem voor eeuwig te zaligen, en hem dus voor tijd en eeuwigheid gelukkig te maken. Jes. 45:21 en 22: "Verkondigt en treedt hier toe, ja, beraadslaagt samen, wie heeft dat laten horen van oudsher? Wie heeft dat van toen af verkondigd? Ben Ik het niet, de HEERE? En er is geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God en een Heiland, niemand is er dan Ik. Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God en niemand meer." En Jes. 55:1: "O alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die

geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld, en zonder prijs, wijn en melk!"

Daarbij lokt God de zondaar uit naar Christus, door hem alle ongemene voordelen aan te bieden. Het is maar, gelijk Ps. 34:13: "Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?" God lokt hem, met volheden van zaligheid te beloven, hier en namaals, honderdvoud in de tijd, en na de tijd het eeuwige leven (Mark. 10:30). God lokt hem met de wonderbare welgeordineerdheid des verbonds en met de dierbaarheid, die er in Zijn dienst en gemeenschap is, hem onder het oog en op zijn hart te brengen. Ja, God lokt hem door goedertieren wegen in het geestelijke en in het tijdelijke met hem te houden; en (dat alle banden verbreekt) met Zijn liefde in Christus, en dat van eeuwigheid (Jer. 31: 3): "De HEERE is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." Daarom zegt God in Hos. 13: "Daarom, ziet, Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en Ik zal naar haar hart spreken."

Hier is iets ongewoons; het blijft hier niet bij aanbieden of bij lokken, maar God toont Zijn kracht en legt Zijn hand krachtadig aan, zowel door de zondaar vrijwillig van hart te maken op deze dag van Gods heerkraft (Ps. 110:3), als door hem dadelijk op te nemen en te zetten in dat verbond, onder die zalige band (Ezech. 16:8): "Ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE, en gij werd de Mijne". En in Ezech. 20:37: "En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds."

Aan de zijde van de zondaar:

Van de hemel dit gekregen hebbende, zo is zulk een ook een vrijwillige oorzaak van Zijn daden, en dus geeft zulk één zijn hartelijke toestemming aan dit welgeordineerde voorstel, en willigt het met zijn ganse hart in. Hij neemt de aanbieding Gods aan; hij legt zijn hand op Christus, op de onveranderlijke God en op Zijn Woord en Zijn belofte, zonder iets uit te zonderen, zeggende met het afgekeerde Israël (Jer. 3:22): "Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE, onze God!" En in Joh. 1:12: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

Wil zulk een ook niets voor zichzelf behouden. Hij heeft zoveel liefde, verlangen, reikhalzen in zijn hart, dat hij niet rusten kan, of hij verkrijgt van de hemel, om zichzelf met al wat hij is en heeft, zonder uitzondering van een weg, die God met hem belijft te houden tot zijn dood toe, aan God in dit verbond op te dragen en over te geven, zeggende, enkel op Jezus' kosten, Die hem bewaren en getrouw maken moet: ik ben des Heeren, zoals in Jes. 44:5: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël". En in 2 Kron. 15:12: "En zij traden in een verbond, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen, zoeken zouden met hun ganse hart en met hun ganse ziel."

Eindelijk ziet u, dat het hier evenals in alle verbonden gesteld is, namelijk, dat het eigenlijk bestaat in een wederzijdse bewilliging; dit haalt de knoop toe, Hoogl. 6:3: "Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn." Daardoor krijgt de ziel een recht op al de goederen des verbonds, die zij, gelovig begerende, verkrijgt. O, hoe gelukkig is zulk een ziel, voor wie God die deur opent, en wier hart hier ingeleid wordt. Al wordt het met zulk een ziel nog zo duister, haar staat zal zijn een eeuwige grondvest. Zij heeft de onveranderlijke God aan haar zijde. "Want bergen zullen wijken, en heuvelen

wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zeg de HEERE, uw Ontfermer" (Jes. 54:10).

Omdat dit verbond, gelijk alle andere verbonden, zijn zegelen heeft.

De bondszegelen in de dag van het Nieuwe Testament zijn de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, in plaats van oudtijds Besnijdenis en Pascha.

En gelijk zegelen op contracten, zo dienen deze aan dit verbond, ter bewaring, ter verberging. Niemand mag toch een zegel opbreken of de brief moet hem toebehoren. Daarom is het dat een ongerechtigd Avondmaalganger al blinder en verharder wordt door ten Avondmaal te gaan. Dat is het oordeel, dat hij zichzelf hier al eet en drinkt, namelijk, het wordt hem hoe langer hoe meer verborgen, en als een verzegeld boek. Maar voor de rechte gebruikers dienen zij ter openbaring van Gods getrouwheid, en ter bevestiging van al Zijn woorden en geschriften, en ter vergewissing van iemands aandeel of eigendom, evenals gezegelde brieven van huizen of landen. Hieruit ziet men dat, wanneer iemand geen eigenaar is en hij het zegel neemt, dat hij een kerkrover is, en aan dat zegel niets heeft. Maar voor een rechte eigenaar van dat huis of land is het zegel alleen nuttig en zeer nuttig; dus ook hier.

2. Ziet nog de reden, waarom deze onderhandeling Gods met de mens een *genadeverbond* genoemd wordt.

- Omdat het niets anders dan genade behelst en insluit, en recht tegenover het verbond der werken staat (Rom. 11:6): "En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer; en indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer." Dit blijkt ook hieruit, dat, zolang een mens onder de banden van het verbroken werkverbond ligt, hij niet onder het genadeverbond kan komen, want daar is geen vermenging van Wet en Evangelie, het moet enkel genade worden. Hij moet eerst sterven en dan leven; eerst van de eerste man, de wet af, van die wet van de eerste man los, eer hij eens anderen, namelijk Christus, als de Borg dezes verbonds, kan worden; God wil hier enkele en vrije genade laten komen over goddelozen in zichzelf. Die ziel moet ook niet anders dan genade willen ontvangen (Joh. 1:16): "Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade."
- Omdat het zulk een genadige welverordeneerdheid heeft. David zegt: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordeneerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten" (2 Sam. 23:5).

Deze welgeordeneerdheid bestaat daarin:

1. Dat in dit verbond alles van één kant, enkel van des Heeren zijde komt, het is *eenzijdig*. Dit blijkt:

Omdat het alleen voortvloeit uit eeuwige liefdesingewanden, uit genadige ingewanden Gods. God zegt: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde" (Jer. 31 vers 3). Daarom is het van rondom geheel en al genade, en omdat het enkel eindigt in God door Christus. Dit zien wij in Rom. 9:23: "En opdat Hij zou bekendmaken den rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid" En in Ef. 1:5 en 6: "Die ons tevoren verordeneerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil. Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde."

Omdat het enkel bestaat in gepaste beloften tegenover menigerlei noden van het scheepsel.

God belooft tegenover schulden, zonden en gevolgen daarvan (hoe hooggaande het ook moge zijn), allerlei soort van verlossingen en uitredingen, als:

- Tegen schulden en zonden: "Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, met dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal vergeven al hunne ongerechtigheden" (Jer. 33:8). "Ik zal hunner zonden niet meer gedenken" (Jer. 31:34). "Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen" (Ezech. 36:25).
- Tegen de gevolgen van de zonden, als:
 - Tegen de eeuwige en ondraaglijke toorn van God belooft de Heere verlossing. "Die ons verlost van den toekomstige toorn" (1 Thess. 1:10).
 - Tegen de vloek der wet. "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons" (Gal. 3:13).
 - Tegen het geweld en de macht des satans (Jes. 49:24 en 25): "Zou ook een machtigen de vangst ontnomen worden, of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen? Doch also zegt de HEERE: Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vangst des tirans zal ontkomen."
 - Tegen alle overheersingen der zonden naar binnen, en alle lichamelijke tegenheden naar buiten (Rom. 6:14): "De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade". En Paulus zegt in 2 Kor. 1:10: "Die ons uit zo grote nood verlost heeft, en nog verlost, op welchen wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal". En Openb. 20:14: "en de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs." Namelijk, al wat Gods volk hier op aarde als een dood en een hel is. Daarom lezen wij in Hos. 13:14: "Ik zal ze vrijmaken van den dood".
 - Ja eindelijk, tegen de tweede dood (Openb. 2:11): "Die overwint, zal van den tweeden dood niet beschadigd worden." En Rom. 8:1: "Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar den geest."

God belooft tegen allerlei kommer en gebrek naar ziel en lichaam, al wat Zijn volk nodig heeft.

- Tegen kommer over de oprechtheid van hunnen staat (Jes. 61:8): "Ik zal geven, dat hun werk in der waarheid zal zijn."
- Tegen de diepe ongesteldheden der ziel, en daarbij de verberging van Gods aangezicht. God zegt (Zach. 9:12): "Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt; ook heden verkondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven." En in Jes. 37:31 staat dat zij wederom nederwaarts wortelen zullen schieten. Dat zij als uit graven zullen opkomen (Ezech. 37:12) en (hoe ongesteld ook), al waren zij tussen twee rijen van stenen, zij zullen vleugelen krijgen als een duif (Ps. 68:14). En al waren zij als in een Basan en in de diepte der zee, God zou ze wederbrengen en ophalen uit diepe wateren.
- Ook tegen alle tijdelijke kommer. O, hun brood zal zeker, en hun wateren zullen gewis zijn (Jes. 33:16). "En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen" (Jes. 32:18). Ziedaar vrienden, nog een wonderlijke belofte in Jes. 54:7 t/m 9: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten; maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen; maar met eeuwige

goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn, (zegt God) als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal."

God belooft, en zal uit enkele genade ook aan Zijn volk geven, zeeën van zaligheid hiernamaals, Hem onmiddellijk, volmaakt, zonder zonden, eeuwig te genieten en te dienen, en Hem eeuwig te prijzen. O, ze zullen volmaakt het lied des Lams zingen (Openb. 5:12) en Gode en het Lam eer geven, zeggende (Openb. 5:9): "Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht", en Gij zijt waardig te ontvangen de eer, heerlijkheid, wijsheid en dankzegging, en dat voor eeuwig. Ja, volgens Openb. 7:17: "Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hunne ogen afwissen."

Ziet u wel, vrienden, dat dit verbond van rondom genadige welgeordineerdheid is, en hoe het terecht de naam draagt van een genadeverbond.

Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat de volle, heerlijke en gepaste Christus de Borg van dit verbond is. Dat blijkt:

Omdat Jezus die voornaamste vier dingen, die een uitverkorene hinderlijk zijn om in dit verbond in te gaan, op Zich genomen en uit de weg geruimd heeft, als:

- (1) Die onverbiddelijke, wraakoefenende gerechtigheid Gods. O, dit stond in de weg, God was ongenaakbaar en ontoegankelijk.
- (2) De vloek van de wet (Gal. 3:13): "Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons."
- (3) De macht en het recht des duivels met de prikkel van zijn aanvechtingen; hij heeft aan Christus niets, doordien Hij zijn kop vermorzeld heeft; bijgevolg zal hij aan Zijn volk ook niets hebben.
- (4) De heerschappij van de zonde en des doods. Zie dit in 1 Petr. 2:24: "Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout." Dus is Hij met de zonden aan het kruis genageld, en heeft het handschrift, dat Zijn volk anders tegen zou zijn, daaraan gehecht, hebbende dus dood, zonde en duivel aan het kruis overwonnen, om in hun ziel te kunnen overwinnen.

Zo vloeit hieruit voort de welgeordineerdheid, vermits alle zware voorwaarden op de Borg liggen, en alle voordelen en zegeningen uit dit verbond door Christus op verdoemelijke mensen in zichzelf afdalen, zodat al wie wat te eisen heeft, naar Christus moet; en al de beloften zijn toch en blijven, ja en amen in Christus, Gode tot heerlijkheid (2 Kor. 1:20).

Bestaat de welgeordineerdheid daarin, dat dit verbond geen eigenlijk gezegde voorwaarden of conditiën heeft, want een voorwaarde of een conditie is eigenlijk een eis, welke volbracht zijnde, de mens recht geeft tot de prijs, en dat is hier zo niet. Al de eisen zijn hier beloften, en vloeien voort uit het verbond; dit moet men wel vatten, en rechte indrukken hiervan te hebben, zou menige ziel te vrijmoediger doen treden in dit verbond. Ziet vrienden! Hoe het genadeverbond geen voorwaarden of conditiën kan hebben:

- (1) Dan zou het genadeverbond weer een wet geworden zijn; de wet alleen eist en schrijft plichten voor. Het is wel waar, dat de Heere wel eens gebiedt met de wet Evangelische zaken, maar niet anders dan in zijn heerlijk einde, om die ziel in haar

onmacht te voeren, en haar dus op te leiden tot de evangelische gehoorzaamheid. Maar het Evangelie bestaat alleen uit loutere beloften, en bijgevolg schrijft het niets voor als een plicht, het eist noch het beveelt niet, zelfs dit niet: gelooft, vertrouwt, hoopt; maar het genadeverbond verhaalt, het boodschapt, het geeft aan ons te kennen wat God in Christus uit dat verbond belooft, wat Hij doen wil en doen zal.

- (2) Wat zou de arme mens toch beloven en geven? Hij heeft noch kan niets; neemt eens geloof, bekering, liefde, heilige gehoorzaamheid, ja, maar een oprechte zucht; hij heeft niets, en krijgt hij er wat van, het is Gods goed, dat hem uit het verbond geschonken wordt. Kan nu het geven of beloven aan de Heere van 's Heeren eigen goed, kan dat de naam van een voorwaarde dragen?
- (3) Ja, dan ware het genadeverbond te verbreken, ingeval het een eigenlijk gezegde voorwaarde aan 's mensen zijde had, evenals het werkverbond, en bijgevolg was het niet onveranderlijk. Ziet, hoe dit te stellen, iets is van de zuurdeeg van het oude en verbroken werkverbond, en enkel voortkomt uit die eigenwerkelijke grond, waarin velen met een ophef van evangelische uitdrukkingen gebolwerkt zitten; daar integendeel dit verbond in alle opzichten, en met alle recht, de naam draagt van een onveranderlijk genadeverbond.
- (4) Behalve dat de Bijbel ons leert, dat alleen geroepen worden hongerigen, dorstigen, die geen geld hebben, die maar willen, die hun ziel niet in het leven kunnen behouden, die recht ziek zijn, en zeggen: het is buiten hoop, die met hun hart God rechtvaardigen, en dus hun leven willen verliezen (Matth. 5:6, Jes. 55:1, Openb. 21:6 en 22:17, Jes. 57:15, Matth. 16:25).

Eindelijk bestaat de welgeordineerdheid ook daarin, dat dit een eeuwig, onverbrekkelijk, onveranderlijk en dus een vast verbond is, anders viel Gods volk duizendmaal uit dit verbond; maar hun ontrouwheid doet de trouw Gods niet teniet, Gen. 17:7: "Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u." En Jes. 54:10: "Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer." En in Rom. 9:11 staat: "Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve". Deze vastigheid rust:

Op het verbond van verlossing tussen de Vader en de Zoon van alle eeuwigheid, welk verbond God niet zal ontheiligen (Ps. 89:35). God is toch de Getrouwe, Zijn getrouwheid is rondom Hem (Ps. 89:9).

Ja, op de eed Gods. God heeft dit verbond als bezworen bij Zijn heiligheid: "Zo Ik aan David liege" (Ps. 89:36). En: "Waarin God, willende den erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daartussen is gekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben" (Hebr. 6:17 en 18).

En zo is dit ganse verbond in alles vast gegrond in de dood van Christus (Hebr. 9:17), Want een testament is vast in de doden, en had geen kracht gehad, als Christus in het leven was gebleven. Daarover spreekt Christus tot Johannes in Openb. 1:18: "Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods."

3. Zoude tegen dit alles kunnen worden ingebracht, dat er in Gods Woord bedreigingen over hen worden gedaan, die het genadeverbond niet inwilligen? Hierop dient tot antwoord:

Dat er bedreigingen zijn in Gods Woord over degenen, die het genadeverbond niet inwilligen, dat is klaar. Neem maar eens Deut. 27:26 en Gal. 3:10. Daar staat, dat hij vervloekt is, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, omdat te doen. Nu is de inhoud van het beschreven Woord zowel het Evangelie als de Wet, en daarom strekken zich de bedreigingen zowel tot het Evangelie uit als tot de Wet; als: die in Christus niet zal hebben geloofd, die Gods raad tegen zijn ziel verworpen zal hebben, die het Evangelie ongehoorzaam zal zijn, "die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem" (Joh. 3:36), hij zal verdoemd worden. En 1 Kor. 16:22: "Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking; Maran-atha." Maar dit moeten wij wel vatten: God behoudt Zijn recht en Zijn eis op de mens, als een onafhankelijk, soevereine Heere, om volle gehoorzaamheid te vorderen omtrent al wat Hij gebiedt, en wel met bedreiging; want doordien de mens het verbond der werken verbroken heeft, dat doet de Heere niet uitvallen uit Zijn recht. Nu stelt de Heere Zijn eis menigmaal voor aan het schepsel met bedreiging, met oogmerk, om het in zijn schuld en onmacht te voeren, en vatbaar te maken voor Evangelische gehoorzaamheid.

Maar doe daar eens bij, dat het er ver vandaan is, dat deze bedreigingen uit het genadeverbond voortvloeien, zij vloeien alleen voort uit de Wet, anders had het genadeverbond een voorwaarde van het werkverbond; maar evenwel, o vrienden, over wie deze bedreigde zaak, betrekkelijk het aangeboden verbond der genade of de verwerping van hetzelfde, komt, dien zal het zwaar treffen, het ware die mens beter nooit geboren te zijn.

2. Belangende nu, hoe en op welke wijze een uitverkoren zondaar dit verbond inwilligt, en onder band van dit verbond geraakt; daarin beschouwen wij:

Wat deze zalige en dadelijke inwilliging in dit verbond der genade, in een ziel vooronderstelt;

Waarin deze zalige en dadelijke inwilliging bestaat.

A. Aangaande het eerste, daarin zien wij dat het vooronderstelt:

Dat alle verbonden en contracten met dood en hel, waarin elk mens van nature staat, verbroken moeten zijn, en hij (volgens Rom. 8:2) door de wet des Geestes des levens, die in Christus is, vrij moet gemaakt zijn van de wet der zonde en des doods, en (volgens Rom. 7:3), gestorven moet zijn aan die eerste man, de wet en het verbroken werkverbond, voordat hij eens Anderen (namelijk Christus) kan zijn geworden, dat is gedood te zijn door het lichaam van Christus (Rom. 7:4). Daaronder behoort:

Naar God bedroefd te zijn geworden over de zonde, met smart, uit liefde tot God met vernedering des harten en met het billijken en rechtvaardigen van God; gelijk David zegt in Ps. 51:6: "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen". Want in niets wordt de kracht der zonde meer gebroken dan in de ware droefheid en vernedering; aangezien de ziel dan eerst het rechte voorwerp wordt voor de balsem van Gilead, de dood van Christus. Daar moet de zonde toch haar knak krijgen. Paulus zegt in 2 Kor. 7:10: "Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood." Tevens een schuldverzwarend en werkzaam gevoel van zijn onmacht ontvangen te hebben, te zien dat hij het niet doen kan. Dat is niet met het doel om moedeloos te worden, maar tot afdrijving van alle gewaande eigen kracht, en om werkzaam te maken in Christus' sterkte. O, zulk een ziet klaar, dat het alleen het werk van Christus' Geest is. Daarom roept zulk een uit onwaardigheid sterk tot Jezus om licht en kracht.

Dat zulk een het geloof in Christus door de Geest deelachtig is geworden, zodat hij waarlijk met zijn zonden tot Jezus als Priester is gekomen, en daar hartelijk afstand gedaan heeft van alles wat God haat. O, in die vereniging ontvangt zulk één een wil, om geheel vrij te worden. Ja, het is ook een dadelijk werk, een dadelijke verbreking van de oude mens, door met hem aan het kruis te komen, waar Jezus overwonnen heeft om in de ziel te overwinnen.

B. Aangaande nu, waarin deze zalige inwilliging der ziel bestaat, en hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des verbonds; daarin zien wij:

Dat dit inwilligen bestaat, en in zijn kracht zal zeggen:

Uit overtuiging van zijn algehele ellende en verlorenheid buiten Christus; de dienst der zonde, de vreemde heren in het hart, en de banden van het verbroken werkverbond moede zijnde, op de bijzondere aanbieding van Christus, zich aan Hem, op Zijn kosten, onbepaald over te geven, met die volle keuze des harten van Hem tot Heere en Koning in de ziel, onder verbinding om voor Hem, naar Zijn wil, wet en welbehagen te leven, op voorwaarde van Zijn leiding en getrouwmakende genade. Dat is, gelijk de Gideonieten in Richt. 7:18, zich te noemen naar de naam van zijn overste. En zoals wij lezen in Jes. 44:5: "Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal zich noemen met den naam van Jakob; en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN, en zich toenoemen met den naam van Israël." En in 2 Kron. 17:16 staat, dat Amazia zich zo vrijwillig aan de Heere had overgegeven. Dit overgeven in waarheid is de grond van alles.

Hiertoe behoort ook, met opzicht tot Gods volk, Christus als zijn Heere en Koning onbepaald in al Zijn wegen, die Hij met ziel of lichaam houdt, aan te nemen, om gewillig na te volgen. Die bereidwilligheid des harten is niet gedwongen of uit nood, maar omdat wil en lust aan Jezus' weg en bestuur onbepaald is verknocht. Dit is het Lam te volgen, waar het ook henen gaat (Openb. 14:4), en dit is Christus' volmaakte wandel tot een voorbeeld van verloochening te stellen in alle gedragingen en in alle lijden, gelijk wij zien in 1 Petr. 2: 21, dat Christus, met Zijn lijdzaam en verloochenend lijden, ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat Zijn volk Zijn voetstappen zou navolgen. Ja, dit noemt Johannes in 1 Joh. 2:6 een wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft. Ziet vrienden, dit behoort tot het waarachtig inwilligen van het verbond, en dat elk hebben moet, zal hij zalig worden.

Slaan wij nu nog gade, hoe het toegaat, als God iemand overbrengt onder deze band des verbonds, en welke vruchten en gevolgen het onafscheidelijk nalaat.

1. Zien wij nu, hoe het toegaat, wat God aan zulk een ziel doet, in enige bijzonderheden, of de één zien mocht bij des Heeren licht, dat hij deze grote zaak bij bevinding niet kent, en of een ander zich verblijden mocht over het werk Gods en God eer mocht geven.

Zulk een ziel heeft bevestigend licht ontvangen door de Geest der overtuiging, dat zij niet onder het genadeverbond was, maar dat zij onder het verbroken werkverbond gebonden lag. Of een zodanige verstand van waarheden heeft, of hij burgerlijk, godsdienstig en zeer eerlijk en consciëntieus in zijn handel en wandel is, dit is heel iets anders. Deze zaak raakt zijn eeuwige staat, in Christus te zijn, met Hem verenigd te zijn, in dit andere en betere verbond te zijn. O, hoeveel hij ook heeft, en hoever hij ook komt, dit ziet en voelt hij bij overtuigend licht des Geestes, dat mist hij, daar is hij buiten. En dit missen van het ene nodige, dat drukt hem, die wateren wassen, zodat dit gemis hem dagelijks al duidelijker wordt.

Zulk een ziel raakt aan het bidden, en wel uit nood, uit gezicht en gevoel van gemis raakt zij ernstig aan het roepen, aan het klagen en belijden van hare zonden en vervreemdingen van God en Christus. Van Paulus staat in Hand. 9:11: "Ziet, hij bidt." O, zulk een blijft daar liggen voor God. Hij klaagt over zijn harde hart, dat niet mee wil, dat geen indruk heeft. Hij wordt een onwaardige in zijn eigen ogen en voor God, en uit onwaardigheid ziet hij al eens op, om vrijheid, om licht te mogen begeren; zulk een begint te leren, daar wachtende, om God te heiligen en te rechtvaardigen met zijn ganse hart, in geval God het doodvonnis over hem wilde uitvoeren, en hem geen genade geven; hij erkent alle genade verbeurd en de verdoemenis verdiend te hebben, en zegt menigmaal in overgave van zichzelf en toevallen in de handen van zijn heilige en rechtvaardige Rechter: 'ziedaar, Heere, ik geef mij in Uw handen, doe met mij, zoals het goed is in Uw ogen.'

Zulk een krijgt ook een geheel ander licht en gestalte omtrent zijn onmacht, dan hij te voren had; dit zijn geen blote verstandsbeschouwingen, geen blote bevattingen meer, noch ook is zijn onmacht meer zijne schuil- of verbergplaats; het geeft hem geen rust meer, dat hij het zichzelf niet kan geven, maar het verzwaart zijn schuld, en hij vindt zich daarom des te verdoemelijker voor God; ja, het gevoel van en het ingeleid te worden door Christus' Geest in zijn onmacht, dat veroorzaakt rechte ernst, en brengt hem van zichzelf af, en doet hem op een rechte wijze afdrijven van al het eigen, en doet hem zalig zinken, en te sterker roepen als die blinde Bartimeüs in Markus 10:46-52: "Jezus, Gij Zoon Davids! ontferm U mijner", evenals een, die in het water ligt en aan het zinken is, die rust daar niet op, dat hij zichzelf met redden kan, maar dat verzwaart zijn ellende en zijn gevaar en daarom roept hij te sterker.

Zulk een ziel krijgt bij bevinding een geheel andere ontdekking en openbaring van Christus, als de Borg van dat zalige verbond, in Zijn gepaste ambten, zoals Hij de Alpha en de Omega, het begin en het einde van Zijn Eigen werk in het hart is; geheel anders dan zij ooit te voren door horen, lezen of onderwijs gehad heeft. O vrienden, ware dat genoeg, dan werden allen, die onder het evangelielicht leven, zalig; maar Jezus belooft in Joh. 14:21 en 23: "Ik zal Mijzelf aan hem openbaren; en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken". En wel zo, als Hij aan de wereld niet doet. Paulus, die zo onderwezen was op de hogeschool te Jeruzalem, aan de voeten van Gamaliël, aangaande de Messias en de weg, om door Hem zalig te worden, zegt nochtans in Gal. 1:15 en 16: "Maar wanneer het Gode behaagd heeft, (..), Zijn Zoon in mij te openbaren." O, dit is een openbaarmaking van Christus in het hart en tegen de zonde, als die fontein, daartegen geopend (Zach. 13:1). Die openbaring zaligt de ziel eerst, en maakt haar klein. Job zegt in hoofdstuk 42:5 en 6: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. (En dit was het gevolg:) Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as."

Daarbij ziet en gevoelt zulk een bij dat licht des Geestes de afkerigheid van zijn hart van Christus en van dat zalige verbond, waarin alles om niet te krijgen is. O, die onwilligheid om door Jezus alleen zalig te worden, en ook om *niet* zalig te worden. Die eigenwerkelijke grond ziet en gevoelt hij. Jezus zegt in Joh. 5:40: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben!" O, dat gelooft zulk een ziel in zijn kracht; en als zij zich al aanbiedt aan de Heere Jezus, zij kan niet los worden, zij vindt zich van rondom aan banden vast. Dit alles maakt haar aan zichzelf bekend, dat het aan haar kant, en niet aan 's Heeren zijde scheelt; want wilde zij, zij zou los worden, en gaan evenals in het natuurlijke. Dit maakt haar verlegen, bekommerd, benauwd, roepende, en Christus dierbaar, en zeer begerig om uit zichzelf en tot Christus te worden overgehaald.

Daar, (aan die deur, met belijdenis, en als een onwaardige wachtende, zuchtende en roepende), is het werk van Christus' Geest, zulk een ziel de bereidwilligheid, volheid en sterkte van de verhoogde Middelaar te doen zien, en te doen geloven, dat Hij zulk een, hoe ellendig ook gesteld, roept en wel hebben wil. O vrienden, dit is zulk één als koud water voor een vermoeide ziel. Hier is Jezus als een balsem tegen wonden, en als een Medicijnmeester, niet voor gezonde, maar voor zulke zieken. O, dit te merken, dat Jezus' oog op hem is, dat Jezus zulk één gadeslaat en Zijn hand aan hem heeft, dat veroorzaakt hoge verwondering en liefdestranen, en een jagen om binnen te geraken. Eindelijk werkt de Heilige Geest het geloof in zulk een ziel op een bovennatuurlijke wijze. Daardoor legt zij de hand aan de Verbondsmiddelaar, kiest Hem zonder enig beding, en kiest al de wegen, die Hij tot haar dood toe met haar wil houden. Daardoor willigt zij dus het verbond der genade met haar hart in, hartelijk lust hebbende om langs die weg van God gezaligd te worden, gelijk David zegt in 2 Sam. 23:5: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is, voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten." O! dan ondervindt zulk een:

dat hij niet geloven kan als hij wil, maar dat terecht het geloof genoemd wordt (Col. 2:12): het geloof der werking Gods; dat het hem moet gegeven worden in Christus te geloven (Fil. 1: 29), dat het u is gegeven, en anderen is het niet gegeven.

Ook ondervindt zulk een bijzonder de kracht van die waarheid (Joh. 6:44): "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage", en tenzij hij het van den Vader zal horen en leren (vers 45). Zulk een ziel staat daar niet lang, maar gaat wel bedaard over en met vele overwegingen, en na vele overrekeningen van de kosten. Zij krijgt dat van de hemel, om zo vuil, zo zondig, zo schuldig, zo blind en verkeerd als zij is, zo machteloos, ja, zo verdoemelijk tot Christus, als de Middelaar des verbonds, te komen, en de zoom van Zijn kleed aan te raken. Dit is het wenden naar Hem om behouden te worden (Jes. 45:22). Dit is het vluchten naar Hem en in Hem om haars levens wille. Ik zeg, zulk een ziel geeft zich over; zij geeft haar hart over dat voor haar zo ondoorgrondelijk, en zo ondoorzoekelijk arglistig, dodelijk en boos is (Jer. 17:9). O, zij kent geen veiliger weg, dan om dat hart aan Hem te geven, Die harten doorgrondt en nieren proeft; zij weet dat het nergens anders veilig is; daarom is haar rust in het overgeven en in het aangenomen te worden, zeggende:

Daar is mijn hart geheel en al;

Of 't wil, of 't kan, het moet en 't zal,

't Moet U, mijn Heiland minnen:

U, lieve Jezus, U alleen,

U, zoete Jezus, anders geen;

En wil 't niet, dring er binnen.

Dring het, dwing het,

Doe het zwichten, voor U schichten,

Al zou 't scheuren,

Dring er in, en 't zal niet treuren.

Zulk een ziel ontvangt ook van de hemel de Heere Jezus in haar hart, en bijgevolg ook dat wederzijds verenigend werk. Ze krijgt een genadig recht op Zijn Persoon en op al Zijn goederen, gelijk in het natuurlijk huwelijksverbond het ene en het andere volgt. Zo gaat zulk een ziel, met al haar afgrond van armoede en ledigheid, in Christus' rijkdommen en volheden over; zij gaat met al haar schulden in Zijn eeuwige en volmaakte gerechtigheid over; met haar zonden en zondige natuur in Zijn heiligheid; met haar onwilligheid en onmacht in Zijn algenoegzaamheid en sterkte; met haar

dwaasheid en blindheid in Zijn licht en Zijn wijsheid; met haar onwaardigheid in Zijn waardige Persoon; met haar onvolmaakte werken en plichten in Zijn gehoorzaamheid en volmaakte voorbeding; met al haar bekommelingen in Zijn zorg over haar, en ook met haar ganse wil en zin in Zijn wil, en krijgt dus Christus' zin.

Ja, zo geeft zulk een ook het gehele bestuur over zijn ziel en lichaam aan Christus in Zijn handen over, kiezende met het ganse hart, en blindelings al Zijn wegen in het geestelijke en in het tijdelijke onbepaald, om in de hemel te worden gebracht op Zijn tijd.

En bij en tot dit alles kiest zulk een, en neemt de gehele Christus, zonder iets uit te zonderen, met zoet en zuur en met al de aanklevende kruisen en tegenheden, met het hart aan. Joh. 1: 12: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven." O, zij doen Hem aan als een kleed, en dekken hun arme ziel met Christus, Die dan voor hen wordt, hetgeen Hij van de Vader is geworden, namelijk: wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing (1 Kor. 1:30). Ziet, dit is het verbond maken of inwilligen over de offerande van Gods Zoon, en zo worden de gunstgenoten Gods verzameld met Christus. O, zonder Christus komt niemand in dit wonderlijke en eenzijdige verbond. Daarom zegt God in Ps. 50:5: "Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande!" O vrienden, dat God ons allen beware voor bedrog; deze zaken worden naar Gods Woord, in meerdere of mindere mate, toch in waarheid vereist, zal iemand uit die oude grond, het verbroken werkverbond, zijn uitgerukt en daar ontworteld, en zal hij overgeplant zijn in deze vette grond, om vruchten te dragen; elk onzer zal het bevindelijk moeten kennen.

2. Zien wij nog (wanneer iemand in waarheid dit verbond heeft ingewilligd) welke bewijzen, onafscheidelijke gevolgen en vruchten het in zulk een ziel nalaat, mitsgaders de redenen, waarom deze dingen zo onafscheidelijk zijn verknocht aan het zijn in het verbond. Och mens, leg er u toch bij neer, en meen niet de vruchten te hebben, zonder de vorige zaken te kennen, en meen niet, dat gij de vorige zaken in waarheid bezit, zonder deze gevolgen.

Wij zullen eerst eens nagaan, wat men voor bewijzen, vruchten en gevolgen, van het zijn in het genadeverbond, die onafscheidelijk zijn, niet te houden heeft, en welke wel: Onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen moet men niet rekenen:

Dat iemand van openbaar goddeloos, levende in alle grove zonden, of van ongodsdienstig, van onoprecht in zijn handel en wandel, van zeer vijandig tegen de vromen, dat zulk een verandert van levensloop, en zeer burgerlijk, zedig, uitwendig godsdienstig, in zijn handel en bedrijf oprecht en eerlijk, ja, daarbij de vromen toegedaan wordt. O vrienden, doet er vrij bij dat een mens een zoeker kan worden, zonder ooit te vinden (Luk. 13:24). Velen zullen zoeken in te gaan en zij zullen niet kunnen. Velen vasten en bidden dagelijks, uit een soort van lust in de kennis van Gods wegen. Zie nadrukkelijk Jes. 58:2 en 3, waar de Heere zegt: "Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en een lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben een lust tot God te naderen, zeggende: waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan, waarom kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage, wanneer gijlieden vast, zo vindt gij uw lust, en gij eist gestrengelijk al uw arbeid." Zie dat ook in de Farizeeër (Luk. 18). Ja, de vromen zoeken, zelfs in het oog der wereld en der vijanden, en dat uit benauwdheid, dat men niet zalig zal worden. Ziet dit in de jongeling (Matth. 19:16-22), die kwam in de tegenwoordigheid van een grote schare tot Christus; zulk een groot en rijk man drong door al het volk heen tot

zulk een verachtelijke schare, waar Christus bij was, en hij noemde Hem goede Meester, en wilde ook zalig worden, en daar heel wat om doen, en vroeg Jezus om raad. Dus men kan bekeerd worden tot de kerk en tot de vromen, en niet tot de Heere (Jer. 4:1): "Zo gij u bekeren zult, Israël! Spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij." Ja vrienden, lampen en olie daarin hebbende van gemene werkingen des Geestes, zoals de dwaze maagden in Matth. 25, en echter de vaten, de fontein Christus, missende; hoe hoog dit werk kan gaan, buiten het genadeverbond ingewilligd te hebben, ziet dit in Hebr. 6:4 en 5 en in 1 Kor. 13:1 t/m 3. O vrienden, wat was Paulus godsdienstig en een ijveraar naar de wet, en welk een verstandig man vóór zijn bekering. En Simon de tovenaer, wat moet die een zin gehad hebben in de gaven des Geestes, en echter was dat alles geen gevolg, van tot het genadeverbond te behoren. Van Simon staat, dat hij was in een gans bittere gal, en een samenknoping der ongerechtigheid" (Hand. 8:23). Ook moet men niet verkeerdelijk voor een gevolg houden, dat een gelovige door zijn overgang in het genadeverbond geheel vernieuwd wordt, zijn zonde en zijn zondige natuurstaat kwijtraakt; dat niet, er is niemand op aarde, die niet zondigt, daar is geen mens op aarde, die niet zondigt. Er staat in Pred. 7:20 en Jak. 3:2 dat de gelovigen dagelijks struikelen in vele. Dit houden wij staande tegen de verdorven Piëtisten en alle drijvers van volmaaktheid der gelovigen op aarde.

Eindelijk, moet men niet verkeerdelijk menen, dat het zondige hart of de zondige natuur van een gelovige, die in dat verbond is ingegaan, beter is geworden, en dat een gelovige dus bewaard zou zijn voor zware vallen. Och vrienden, ziet dit in David, Salomo, Asa, Petrus en anderen, wat staan die niet in het Woord als bakens in zee, ten bewijze dat een gelovige tot alle zonden komen kan, behalve alleen tot de zonde tot de dood, of volstandig zondigen, daarvoor alleen is hij bewaard. En Paulus zegt ons dat het verdorven deel blijft in een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid. Daarvan had hij en hebben allen, die licht hebben, bevinding (Rom. 7:21): "Zo vind ik dan deze wet in mij; als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt." En in vers 23 zegt hij: "maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is." Ja, hij vond zelfs de kracht der ongerechtigheid wel sterker dan voor zijn bekering. Hij zegt in Romeinen 7:9 t/m 13: "Maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden,(..) want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelfde gedood. (..) Opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod." Daarvan roept hij uit in vers 24: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?" Vrienden, het onderscheid tussen een gelovige en een ongelovige is derhalve niet, dat de natuur van de ene zo kwaad niet is als van de andere, maar daarin, dat een gelovige er wat tegen heeft gekregen, een nieuw schepsel, geest genoemd. Dat strijdt tegen dat boze deel, tegen het vlees. En deze twee staan tegen elkander (Gal. 5:17). Uit dit alles blijkt, dat het onzin is, dat een gelovige in de dagen van het Nieuwe Testament niet zou kunnen komen tot de verloochening van Christus, evenals Petrus, en een klaar bewijs van een grote onkunde van zichzelf. O, de Heere moet Zijn volk bewaren, waarvoor zouden zij anders niet open liggen?

Maar eindelijk moet men naar Gods Woord, onder de vruchten en onafscheidelijke gevolgen, te gelijk als bewijzen dat iemand in het genadeverbond is overgebracht, rekenen:

- Verandering in de gestalte van zulk een, dat is blijkbaar een eerste gevolg.

Omwending in zulk een tijd van zijn ganse weg en werk van binnen: De staat van zulk een is niet wettisch, maar bij ongestalten raakt hij in eigenwerkelijke gronden vast; hij

heeft wat van binnen, dat hem somtijds hindert, om zulke zaken naar zijn oordeel te bidden, waarom hij te voren met veel hulp heeft kunnen bidden.

En dus heeft hij een andere leiding; het hart heeft iets kinderlijks, dat als tot een Vader wil roepen, dat roepen wil zoals in Jer. 3: 4: "Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd", en dat volgens 1 Petr. 1:13, lust heeft op de toegebrachte genade in de openbaring van Christus, volkomen te hopen. Ook werkt hij meer uit liefde tot God en Christus en in afhanging van Hem. Hij heeft een andere soort van haat tegen de zonde, meer uit grond van liefde tot God, en zoekt ook meer de doding van zijn zonden door Christus' kracht en Geest.

Deze verandering en omwending zal bij alle gelovigen zijn, al wordt zulks van het eerste ogenblik van hun overgang bestreden, of al geraken zij aanstonds in het duister; dit beneemt dan wel hun troost, maar dat neemt de waarheid der zaak in hen niet weg.

- Hartelijke lust en liefde op de grond van zijn hart:

Om God te prijzen, te verhogen en te verheerlijken; het hart wil naar boven, genade komt van boven en wil naar boven. O, het wil zich verliezen in die wonderlijke eeuwige vond, in die hoge weg van verlossing en verzoening door Gods eeuwige Schootzoon, en in de eeuwige liefde;

Voor God te leven is het einde van de overbrenging in dat heilige verbond (Luk. 1:74 en 75): "Dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens." Zo lezen wij in Matth. 8: 14 en 15, als Jezus Petrus' vrouws moeder van de koorts genezen had, dat het gevolg was, dat zij opstond en Hem diende. Ook om heilig te zijn. O, al kunnen zij het niet bereiken, hun zuchten onder de onheiligheid, onder een ellendig hart, hun opzien en opzuchten uit de zondige gesteldheid is er een bewijs van; en wat is dat anders, dan een uitvloeisel uit het genadeverbond, waarin de Heere beloofd heeft (Jer. 31: 33), Zijn wet in hun binnenste te geven en in hun hart in te schrijven? Dus is op de grond van hun hart in Gods wet al hun vermaak (Ps. 119:17). Wonderlijk is hier Paulus' gesteldheid (Rom. 7:22 en 24). Eerst zegt hij: "Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mens", en even daarna: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Om van zonde en wereld te scheiden. O, wat is voor zulk een zijn ellendig, verdorven en dwalend verstand, dat bedenken des vleses (Rom. 8:6 en 7), die gedachten (Jes. 55:8) niet in een hinderpaal! Wat is die hoogmoed, die wettische gestalte, die eigenheid in kracht en beogingen, of in beginsels en einden, waaruit en waartoe men werkt, en die zelfliefd zulk een niet in de weg! Wat zijn zijn boze lusten, bewegingen en begeerlijkheden, die diep gewortelde natuur- en humeurzonden, daar hij als geen doorkomen in ziet, hem niet hinderlijk en in de weg! Ja, wat is zijn ganse hart met zoveel gedeelde schuilhoeken, dat zo ondoorgrondelijk, bedrieglijk, arglistig, boos en ondoorzoekelijk voor zichzelf is, hem niet zeer in de weg! O vrienden, het nieuwe schepsel schreeuwt uit die diepte. Wat is niet een bewijs, dat zuchten over zijn verkeerdheid en ongelijkvormigheid, over zijn dorre, dodige en zondige gesteldheid; over een onwillig, een aards- en wereldsgezind hart, dat al naar hoge dingen staat, en dat gelijk de ziel wil openbaren, en verlangt naar vleugelen als ener duive, dat dan ondergehouden wordt. Dit is nu het gevolg van waarheid in het binnenste; geen liever en geen heerlijker dag verlangen zij, niets zou hun dierbaarder zijn, dan dat Christus Zijn hand eens aan hun hart en aan hun liefste boezemzonde legde, hen zou reinigen en hen van zonden en banden vrijmaakte. O vrienden, het zal wel eens waar worden, de Heere Jezus heeft het gezegd (Joh. 17:19): "Vader, Ik heilig Mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid." En met betrekking tot de gedragingen van hen omtrent de wereld, en van de wereld omtrent hen, o wat scheiden

zij met hun hart van dezelve! En de wereld, (hoe lief zij ook te voren zulk een gehad hebben) als hij tot God bekeerd wordt, scheidt zichzelf af (Jud. :19). Ziet dit eens in die blindgeborene, dien Jezus ziende had gemaakt (Joh. 9). Hoe wierpen de leraars van die tijd hem uit de kerk, uit de synagoge, en brachten hem onder censuur, omdat hij Jezus liefhad en in Hem geloofde; maar daar staat opmerkelijk, dat, als zij hem openbaarde als de Zoon Gods. Jezus zegt: "geloofst gij in den Zoon van God? Hij antwoordde en zeide: wie is Hij, Heere, opdat ik in Hem moge geloven?" Zo gaat het een ziel nog wel eens, als zij van de wereld en van haar vrienden of nabestaanden, om Jezus' zaak verstoten wordt, dat Jezus haar dan vindt.

En eindelijk, om het voor tijd en eeuwigheid met Gods volk te houden. O, daarbij valle, wat vallen wil, dat is hun volk. David was een koning, maar die arme en ellendige, verachte menigte was zijn volk, waarmede hij verheerlijkt zou worden, en dat komt voort uit die vereniging met het genadewerk en die geestelijke eensgezindheid in Christus, uit dat enerlei hart en die enerlei weg (Jer. 32:39). En deze liefde tot Gods volk is ook, naarmate zij het beeld Gods uitdrukken, evenals in het natuurlijke, als wij verscheidene schilderijen hebben van onze vader, wij voor dat hem het beste gelijkt en zijn beeld uitdrukt, de meeste liefde hebben, zo ook hier. Naarmate zij teder, gestorven aan zichzelf en verloochend zijn, en naarmate zij ook onderscheiden licht hebben om zielen te behandelen, en getrouw daarin zijn; sommigen houden nog wel veel van zulke vromen, die weinig licht hebben, die ver van zichzelf en van de Heere zijn, die zachte dingen spreken, die bedriegerijen schouwen. Maar vrienden, dat is niet recht. Ziet van David in Psalm 16:3, al zijn lust was tot de heiligen, (dat zijn de tedersten) en heerlijken op aarde. En Johannes zegt nadrukkelijk (1 Joh. 5:1): "Een iegelijk, die liefheeft Dengene, Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene, die uit Hem geboren is", en (1 Joh. 4:20): "Indien iemand zegt: Ik heb God lief; en haat zijn broeder, die is een leugenaar; want die zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?" Dit artikel, aangaande de gemeenschap der heiligen, mag aan niemands geloof ontbreken, of hij lijdt schipbreuk.

Is een onafscheidelijk gevolg het strijden of het staan in de strijd tegen de zonde en alle vijanden Gods; dat des Heeren vijanden ook zijn vijanden zijn. Dan ligt het bewijs en gevolg niet zo zeer in de mate van de strijd, of in het bovenliggen in de strijd, maar in de oprechtheid van de strijd. Dit blijkt in die lust en die liefde om het daartoe dicht bij Jezus te houden, om wapenen van Hem te krijgen en om van Hem geleerd te worden, hoe dezelve te gebruiken, namelijk, gelijk de apostel zegt (Ef. 6: 18): "Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen". Zodat voornamelijk de waarheid van de scheiding van de zonden met zijn hart blijkt uit de oprechtheid van de strijd, al ligt de ziel onder.

Eindelijk is het wezenlijke gevolg, dat de Heere Jezus en de weg van verlossing door Zijn verdiensten om niet, de weg van vrije genade en de weg des verbonds, om verbondswijze met de Heere te handelen, zulk een op de grond van zijn hart alleen en boven al, wat de wereld beloven en geven kan, dierbaar is. "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar" (1 Petr. 2:7). En zo spreekt David uit zijn onwaardigheid in 2 Sam. 23:5: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten." Vrienden, Mozes' keuze ligt hier boven (Hebr. 11:25).

Moeten wij nu de redenen navragen, waarom deze dingen zulke vruchten en gevolgen zijn, die onafscheidelijk zijn van het zijn in het verbond. De reden is:

Omdat Paulus het scheiden van de zonde onafscheidelijk vastmaakt aan een Christen, en dus aan het in het verbond te zijn (2 Tim. 2:19): "Een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid"; waarin dan opgesloten ligt, dat het een dagelijks werk moet zijn, gebruik van de Heere Jezus te maken tot rechtvaardigmaking, om langs die weg dagelijks van zonden te kunnen scheiden, want geen een zonde kan toch gedood worden zonder Christus. Derhalve is het, alsof de apostel zeide: 'heeft iemand lust om van zijn zonden te scheiden, hij kome tot Christus in dit welgeordineerde verbond, hij noeme Christus' naam, hij rake Jezus met zijn zonden aan'. En wederom aan de andere zijde, dat niemand met zijn zonden Jezus aanraken, met Hem in het verbond komen en dus Zijn naam noemen zal, of het zal dit gevolg hebben: hij zal van zijn zonden scheiden, daar zal kracht van Hem uitgaan.

Omdat Christus geen gemeenschap kan hebben met een, die de zonde koestert en daarin leeft. Jezus is geen dienaar der zonde. Hij is dat Heilige Gods, dat uit Maria geboren is (Luk. 1:35), en Hij heeft Zich voor Zijn volk geheiligd, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid (Joh. 17:19). Daarbij is des Heeren Jezus toepassend werk in de ziel dadelijk te heiligen, niet afgescheiden van Zijn voldoening.

Omdat het niet anders wezen kan, of een, die Christus kiest, en dus het genadeverbond inwilligt, ontvangt in die vereniging een nieuwe natuur, een vanzelfsheid ten goede. Hij wordt een nieuw schepsel, het oude gaat voorbij en het wordt alles nieuw (2 Kor. 5:17); bijgevolg moet daar verandering zijn.

Omdat zulk een, naar de beloften, de Heilige Geest ontvangt als een Inwoner in zijn hart, Die hem een Geest der heiligmaking wordt, Die hem zuivert van alle verdorven begrippen en dwalingen des verstands (Jes. 29:24): "En die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen." Er staat in Joh. 16:13, dat de Geest hen leiden zou in alle waarheid. Ook wordt die Geest in hem een Geest des oordeels en der uitbranding (Jes. 4:4), zodat hij, die in het verbond is, die Geest heeft ontvangen, maar die de Geest van Christus niet heeft, die komt Christus niet toe, en die blijft ook dezelfde (Rom. 8:9). Zo velen, en geen anderen, dan die door de Geest geleid worden, zijn kinderen Gods (Rom. 8:14).

Eindelijk en ten laatste, omdat een, die in dat onveranderlijk verbond der genade is, de hemel niet kan noch zal ontgaan. O, de hemel is vast aan het verbond. En vrienden, Johannes zegt in Openb. 21:27: "En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams." En Paulus zegt bepaald (Hebr. 12:14), dat zonder heiligmaking niemand (wie hij ook zij) God zien zal.

TOEPASSING

Ziet daar, iets gezegd van de natuur van dit zalige verbond.

A.

Vrienden, wij mogen in het algemeen zeggen, wat is ons aller geluk groot, dat de grote God, de eeuwige Wijsheid en Goedheid, zulk een wonderlijk verbond, en zo onbegrijpelijk wel verordineerd, heeft uitgevonden en daargesteld, hetwelk God laat aanbieden aan allen, die onder het evangelielicht leven, zodat allen, die maar gewillig worden en horen, daaronder kunnen komen. Het is maar: "Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort en uw ziel zal leven, want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids" (Jes. 55:3). Wel mens, waar denkt gij wel, dat het vandaan komt, dat gij daar zo buiten blijft, en dat gij niet eens bedaard gaat neerzitten om te onderzoeken of gij tot het genadeverbond behoort? Immers hangt er uw eeuwig geluk of uw eeuwig ongeluk van af, of gij er in of buiten zijt. Vrienden, uw

doop, uw kerkgang, uw ten avondmaal gaan, uw uitwendige deugden, uw geloften en aalmoezen, ja, uw bidden en uw tranen brengen u daar niet in. God Zelf moet u brengen onder de band des verbonds (Ezech. 20:37), en al die dingen moeten het gewicht van hun eigengerechtigheid verliezen, en zo doende als valse steunsels uit uw hand vallen.

a. O omzwervende mens buiten dit zalige verbond, kon u het eens zien! O, zucht naar boven dat God het u doe zien, dat de enige reden, waarom u zo gerust en zorgeloos bent, deze is, omdat u gebonden ligt onder het verbroken verbond der werken, en dus onder de vloek, en bij dat alles blind bent. Gij weet noch gelooft het niet, o mens! Gods Woord leert, dat gij in een verbond staat met de dood, en in een voorzichtig verdrag met de hel (Jes. 28:15). Is het niet waar?

Wat is dat anders, in vrede te staan met de zonde? Zijt gij niet zo gewend aan het zondigen, de een wel meer aan die en die grove zonde naar buiten, maar allen aan het dienen en het opvolgen van de bevelen van hun boze hart? Ik zeg, zijt gij er niet zo aan gewend, dat gij bijna geen zonde kent? Zoudt gij wel tientallen zonden kunnen noemen zonder u lang te bedenken? Zij van Gods volk, die licht hebben, zullen ze u met indruk tonen, in alles waaraan zij maar hun handen slaan, omdat de zonden hun verklaarde vijanden zijn. Is dat dan geen verbond, waarin gij staat? O, mens, wel een verbond! Een verklaarde vijand van God, en een vriend van de zonde te zijn, dat is wat te zeggen. Ja, immers zo belet de zonde u geen slaap; zij moge (als het zo wat hoog gegaan is naar buiten) uw consciëntie eens wat te doen maken, maar dan is er immers niets, waarnaar gij dan meer verlangt, dan naar vrede met het kwaad, geen scheiding van het kwaad, maar vrede. Wel mens, zal dat dan ook niet eens eindigen in de dood en in de hel? O, Jakobus zegt het (Jak. 1: 15): "De begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde baart den dood."

Wat is dat anders in de vriendschap der wereld te staan? Immers zijt gij dan een vijand Gods, en een vriend van dat, wat God haat met uiterste afkeer. Waar leeft uw ziel? Als gij bij Gods volk zijt, die van God en Zijn wegen spreken, of bij de wereldse goddelozen of burgerlijke mensen, bij de ijdelheden en gemakelijkheden (al gaat het nog al zo buitensporig niet toe), is dat geen verbond, en vloeit er dat niet uit voort, dat men elkander zo getrouw is? En al heeft men al wat tegen elkander, als het evenwel op dat derde aankomt, tegen dat verenigde volk en het werk Gods in hen, dat men dan de handen in elkander slaat? Het is wel waar, dat de een er bozer en vuiler tegen is dan de andere, maar de beste uit de menigte mag de vromen een vriendelijk oog geven, doch zijn hart geeft hij hun niet; daarom laat hij ze lopen, als zijn volk niet zijnde; zij zijn niet van de wereld, waar hij van is (Joh. 15:19). Elk behoort onder een bijzonder rijk en onder een bijzonder verbond thuis. Jezus zegt daar: "Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld". Wel, dat u het zien kon! De wereld heeft u lief, omdat gij het hare zijt. Dat is in de grond waar; maar daarbij komt, dat door de ene zijn spotachtigheid, de andere zijn kwinkslagen, de derde zijn humeur, meer liefde en nauwer band veroorzaakt wordt bij de ene dan bij de anderen, doch de grond van vereniging bij de wereldse mensen is waarlijk ook enerlei hart en enerlei weg. Vrienden, is dat geen verbond? O, het zal ook eindigen in de dood, ja, in de hel.

Wat is dat anders dan in vereniging te staan met den vorst der duisternis? O, de engel des afgronds tot zijn heer en koning te hebben, zijn wetten en bevelen te moeten opvolgen; ja, dat vrijwillig onder zijn macht te liggen, en overal zijn partij te trekken, en met zijn onderhorigen verenigd te zijn; die tot zijn vrienden te hebben. Al wat hij gebiedt, of wat zijn onderdanen voorstellen, ook vrijwillig te moeten opvolgen; als in een verbond te staan met, ja, een slaaf te zijn van de manieren en gewoonten dezer

wereld, dat is immers een doen van de wil des vlees en der gedachten (Efeze 2:3). Dat is volgens Efeze 2:2 een wandelen "naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest, die (krachtig) nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid." O, daar komt het vandaan dat gij handen vol met werk van hem krijgt, omdat gij zijn eigendom zijt. De ene wordt ingegeven: hij moet staat in de wereld zoeken, nu is er kans toe. Een andere: rijkdom; een andere: een grote naam en achting, ja, hij heiligt zijn eigen naam. Een andere: hij moet dat huis kopen en bouwen; hij gaat met zijn hart aan het werk, en hij eindigt zijn dagen in zijn lust. Het ganse hoge doel van de vijand is, om u onder zijn macht, en onder de band van zijn verbond, en van het verbond met de dood en de hel, te houden. En dus valt hij, volgens 1 Tim. 6:9, in de strik, in vele verzoeken, en eindelijk in verderf en ondergang.

Mensen, als gij dacht, dat gij niet weet dat gij ooit in dit satans verbond hebt ingestemd en bijgevolg dat gij dat nooit gemaakt hebt, ik moet u zeggen, gij behoeft het niet te maken, gij hebt het plechtig in uw eerste vader Adam gemaakt, wanneer gij in hem het goddelijke werkverbond hebt verbroken, door van God af te gaan en Hem te laten varen en door het jawoord aan de duivel te geven. Nu staat gij in en onder dat verbond staat en wordt er in geboren, en gij bevestigt hetzelfde alle dagen, want gij houdt u alle dagen aan die zijde, en niet aan Gods zijde. O mens, twist daarover niet of gij er in zijt, valt liever op uw aangezicht voor God; hoe komt gij er anders uit?

B.

Vrienden, die de oude wrede heer en koning, zijn heerschappij en het verbond met hem moede zijt, en begerig gemaakt zijt naar redding en verlossing uit die slaafse dienstbaarheid. O, ziet daar een deur der hoop, mocht ze in uw hart, als in het dal van Achor, geopend worden! Ziet daar een eenzijdig verbond van enkel genade, waar uw onmacht u niet hoeft te hinderen, overmits de Heere Zelf zegt in Ezech. 20:37: "Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds."

O vrienden, de welgeordineerdheid en wonderlijke eenzijdigheid van dit verbond moest uw hart innemen en overhalen; gij had reden van u te onttrekken, ingeval het u niet aangeboden werd; ja ingeval gij alvorens vereist werd een ander mens te zijn, een ander hart, of minder zonden te hebben, en ingeval gij eerst rechter en evangelischer moest handelen, vóór God u opnam, en ook ingeval bij u een kracht vereist werd om uzelf daaronder te brengen. Maar dit alles is nu het tegendeel; het is hier maar, gelijk Ezech. 16:6-8: "Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed. (..) Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik u, en ziet, uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit, en dekete uw naaktheid; ja, Ik zwoer u, en kwam met u in een verbond, spreekt de Heere HEERE en gij werd de Mijne."

Hebt gij lust eens enige dingen te horen, waaraan iemand weten kan, dat hij tot en onder dit verbond behoort?

Zulk een heeft kennis aan Christus, en aan onderhandelingen met Hem, als de Borg des verbonds. Vrienden, hoe zou hij er anders onder komen? Wie zou er hem inbrengen?

Zulk een kleeft de bondelingen aan, of zij groot of klein zijn in wereld, die zijn zijn verenigde, lieve vrienden, zijn broeders en zusters, die elkander verstaan. Het is waar, dat zo een, volgens Mark. 10:29, verlaten heeft: vader, moeder, zusters, broeders, vrouw, kinderen, akkers, maar hij heeft het hier in de tijd wel honderdvoudig wederom, en dan nog te wachten na de tijd het eeuwige leven.

Zulk een heeft wat van binnen, dat zich onmiddellijk zet tegen de zonde, dat de wereld de rug tokeert, ja, dat een richting zet en houden wil; wat ook een ander daarvan zegt, hij bekreunt zich daar niet om. O, al wat uit God geboren is, overwint de wereld (1 Joh. 5:4), zodat zulk een zijn richting houdt.

Zulk een is een arme van geest, ja, bedelarm gemaakt; ja, hoe ouder en groter christen hij wordt, hoe armer hij wordt, en hoe meer hij noodzaak vindt en heil ziet in enkel op het gegevene te leven.

Zulk een is somtijds ook de wereld te rijk in zijn ogen, als hij de volheid des verbonds en der beloften, ja, als hij de God en de Borg des verbonds eens onder het oog krijgt! O, hoe groot zijn geestelijk en tijdelijk gebrek ook zij, en hoever het nog schijnt van de vervulling, dit geeft hem moed en houdt hem op; hij verblijdt zich vast in Zijn getrouwe, onveranderlijke, machtige en rijke Vader, en in de eed die Hij hem gezworen heeft, volgens Ps. 105:8 en 9. Ja, daar ligt zo wat op de grond van het hart, dat al die grote goederen hem ook niet ontgaan zullen, al wordt het veeltijds bestreden, en dat hij er weinig troost van geniet.

Het hart van zulk een tekent, bijzonder als hij hoort spreken van de evangelieweg, en dus van op het verbond te leven en daaruit te werken, en hij is zeer begerig om in die evangelische handeling met de Heere door de Heilige Geest gezet te worden. Hij is met evangelische woorden niet tevreden, maar het is hem om de kracht te doen; hoe meer zulk een ontdekt wordt van zijn verkeerd en wettisch, zondig handelen, hoe liever is het hem. Christus wordt hem dierbaar volgens 1 Petrus 2:7. Zijn weg wordt hem dierbaar, ja, Zijn leiding en onderwijs worden hem aan zijn hart dierbaar.

Eindelijk, als zulk een eens wat zien en geloven kan, dat de Heere hem (hoe walgelijk ook) uit vrije liefde onder die band gebracht heeft, en hij dan voor merkelijke duisterheid en bestrijdingen bewaard wordt:

O, dan is het hem zulk een groot wonder, dat de partijen in dit verbond zo zeer ongelijk, zo strijdig zijn, en zo oneindig verschillen. O, dat de Hoge en de Verhevene met zulk een wil handelen.

O, dan zinkt hij weg in verwondering, ook over die welgeordineerdheid van het verbond, als zo gepast tegen de schuld, vijandschap, vloekwaardigheid en onmacht van de lage en nietige mens.

Ja, dan verliest hij zich in de soevereine oprichting. O, met geen *engelen*, roept hij uit, die veel heerlijker natuur hadden, maar met *mensen*, wier grondslag in het stof is. En dat met mij, ellendige, onder zoveel mensen, met voorbijgang van die en die, zoveel geschikter, bekwamer en verstandiger! O vrienden, een heerschaar engelen schreeuwde dit uit in Bethlehems velden (Luk. 2:14), wanneer de Verbondsmiddelaar in het vlees kwam; o in de mensen een welbehagen! Daar konden zij niet bij, en dat wordt zulk een ziel ook hoog en wonderbaar.

Eindelijk, te uwer besturing:

Heeft de Heere u als uit het Sodom der wereld en uit het diensthuis van dit geestelijk Egypte uitgelokt, en is het Zijn hand, die u gebracht heeft, waar gij nu staat; wel vrienden, denkt toch het goede van de Heere en houdt maar aan, gemoedigd aan 's Heeren zijde, met uw ganse gestel, zoals het van nature is, uit onwaardigheid op God te blijven zien en wachten.

O, wie weet hoe haast de Verbondsmiddelaar Zichzelf aan u zal openbaren, en u een hand zal toereiken, zodat gij als een ongeschikte en vloekwaardige in uzelf, echter door Zijn kracht en hulp overkomen en u verblijden zult met de blijdschap van Gods volk, en mede roemen zult met dat erfdeel!

C.

Kinderen van God, met een woord nog:

Zoekt de goedheid van God te erkennen, dat de Heere van alle eeuwigheid op u gezien en gedachten des vredes over u gedacht heeft, en dat om u in de tijd onder dat zalige verbond te brengen; ja, dat niet alleen, maar ook, dat de Heere Zijn beloften in dat verbond heeft willen uitstrekken tot uw zaad tot in duizenden geslachten. O, dat is een wonder, dat God Zich verklaart, dat Hij de ongerechtigheden wil te huis zoeken tot in het derde en vierde lid, en dat Hij Zijn genade wil uitbreiden tot in duizenden geslachten. En vrienden, daar de Heere dit verbond had kunnen en mogen oprichten met een vader of een moeder, zonder de kinderen enigszins daardoor bevoorrecht waren geworden, daar lezen wij (Ps. 22:31): "Het zaad zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten." En in Ps. 72:17: "Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid; zolang als er de zon is, zal zijn naam van kind tot kind voortgeplant worden". Zo ook in Ps. 105:8 en 9: "Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, dat Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten; des verbonds, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak." Dus komt daardoor zulk een gezin als het ware nader, en de Heere krijgt er ook een betrekking op. Het is even als wanneer een koning in vijandschap staat met een van zijn onderdanen, die doet zulks ook aan zijn kinderen gevoelen; maar wanneer het verbond des vredes met zulk een vader of moeder getroffen is, en het tussen hen en de koning wel staat, en zij volkomen in die gunst hersteld zijn, o aanstonds delen hun kinderen mede in dat voorrecht. De koning krijgt weder een betrekking op die kinderen, zij genieten ook veel goeds, en hij is ook weer te spreken, zodat zulk een vader of zulk een moeder het goede voor die kinderen ook mogen zoeken.

Zoekt tot dat einde u in die grote instelling, in het Avondmaal, aan te bieden, ten einde de Heere Zijn verbond en al Zijn beloften van Zijn kant u verzegele, en ten einde gij van achteren geloviger daarmede mocht leren handelen, ja, ten einde gij ook daar uw keuze vernieuwt. O vrienden, in de allerzwaarste weg, die God met Zijn kinderen hier op aarde houdt, kan niets méér sterken, dan dit verbond met God, en aan Zijn onbepaalde verbondskeuze te gedenken, als men ooit de hand legde aan de Middelaar Christus, wanneer men geen een weg tot zijn dood toe uitbedong. O, dan leert men al die wijze wegen, die God gehouden heeft en nog houdt naar Zijn goede raad, aanbidden, ja, de allerzwaarste zaken kunnen daar eerst recht licht worden.

D.

Eindelijk, nog een woord, bij gelegenheid, dat wij heden dit jaar eindigen en het aanbreken van de dageraad van het nieuwe wachten. Eigenlijk ligt er niets wezenlijks in deze verandering van het jaar tot de godsdienst, vermits de Heere God in de nieuwe huishouding alle onderscheid der dagen heeft afgeschaft, en ons alleen Zijn dag wekelijks heeft gelaten; ja, vermits elke dag, en elk uur en ogenblik een nieuwe tijd is, dien wij nooit gehad hebben; maar geraakt men bij zulk een gelegenheid bij zichzelf en bij het verlopen van zoveel tijden over hem, dan mag men de geest ook niet binden; en daarom wens ik, vrienden, dat er hier zo enigen waren:

Dat wij tezamen met de uitgang van dit jaar, eens vergeten mogen wat achter is, en ons uitstrekken mogen naar hetgeen, wat voor is. O, dat elk onzer, te huis gekomen zijnde, eens moge gaan neerzitten met een zucht naar boven, om zijn stand en weg tussen God en zijn ziel, gelijk ook al zijn wegen en gangen en de goedheden Gods te gaan onderzoeken, en wat hij de Heere vergolden heeft, ten einde zijn ziel week en klein moet worden voor God, en zijn zonden een evangelische zwaarte mogen krijgen, en hij tot de laagte van het Evangelie gebracht moge worden. Och, dat van ieder onzer zijn zondige natuur, zijn oude mens, tot een last moge worden; dat hij ze eens aan

Jezus' voeten moge brengen, en daar eens afstand moge doen van al, wat God haat, en dus naar Paulus' vermaning (Ef. 4:22), af mocht leggen aangaande de vorige wandelingen van de oude mens. O vrienden, niemand zal dat doen, tenzij hij eerst iets heerlijkers in het oog heeft; en daarom:

Wens ik van harte:

Mens, zorgeloos en zonder God in de wereld levende, dat dit aanstaande jaar voor u een jaar van Gods welbehagen, een jaar van 's Heeren verlost en moge zijn, dat God de vleugelen Zijner genade over uw ziel moge uitbreiden! O, wie weet, welk uitverkoren vat hier is, die nu nog afkerig van God afloopt in de weg van zijn hart, en die in dit aanstaande jaar een tijd der minne te wachten heeft; ja, die nu vervreemd is van Christus, en tot Hem niet komen wil, en die echter, of hij nu wil of niet wil, met kracht zal overgezet worden in de gemeenschap van Gods Zoon. O, dat geluk zal u niet missen naar die goede raad; dan zal de wolf met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen (Jes. 11:6). Dan zult gij worden, volgens Ps. 110:3, als het vrijwillige volk op de dag van Gods heerkraft in heilige sieraden.

Gij, die te voren enig werk gehad hebt, en tussenbeide vast zijt geraakt, of wiens werk van jaar tot jaar, en van dag tot dag vermindert, zodat gij nu geheel vast en zorgeloos zit, waarmede het werk als het ware zulk een zet heeft gekregen. O ja, daar zit het nu; ik wens dat gij in dit aanstaande jaar, ten minste vóór uw dood, bij de oorzaken mag worden gebracht, waardoor gij uw werk in het eerste verloren hebt, en dat gij bij licht uw gevaar mag zien en aan het zoeken van God mag geraken. O mens, God breke Zelf uit uw hart die grond, die gij niet los wilt laten, ten einde gij een voorwerp voor Christus' werk mag worden.

Vragende zielen naar de Heere en Zijn sterkte, och, dat gij in dit aanstaande jaar, of deze avond reeds, achter de maaiers van de geestelijke Boaz mag leren oprapen. O, een nederige ziel kan nog wel wat opdoen. Dat u een vindenstijd moge aantreffen. O, dat u een hand moge worden toegereikt, ten einde gij in Gods huis en binnen Zijn muren mag worden binnengehaald, en daar een plaats en een naam mag krijgen boven de oude zonen en de dochteren (Jes. 56:5). O, wie weet of dit het jaar niet zijn zal, dat gij u zult hebben op te maken om verlicht te worden, dat uw licht op weg is om te komen, en dat de heerlijkheid Gods over u zal opgaan (Jes. 60:1). O, het zal op het onverwachtst zijn, en als gij het niet dacht.

Kinderen van God, o daar ligt u een groot werk voor de hand. Wie weet, wat boven ons hoofd hangt? Wie zou de wegen gedacht hebben, die de goede Heere met de een en de ander dit voorleden jaar gehouden heeft? O, de dagen der tegenheden eindigen ook, en de innengselen van de goedheden Gods zijn groot geweest. Och, dat vorige bevindingen hope werken; ja, wie weet wat over ons land hangt? Of wij niet in de oorlog zullen worden ingewikkeld! Derhalve wens ik:

Dat God ons in dit aanstaande jaar moge ophelpen uit onze laagte, zondige eigenheid en geestelijke blindheid, en dat elk onzer bekeerd moge worden tot zijn vorige stand, waaruit hij gevallen is, en dat het dus voor ieder onzer worden moge een geestelijk jubeljaar; daarin werd oudtijds alles in zijn vorige stand hersteld, en elk kreeg zijn goederen weder, die hij kwijt geraakt was.

Eindelijk en ten laatste; dat wij langs die weg steunsels van het land mogen worden, om de gemene, geestelijke lasten van het land op ons hart voor God te dragen, en om de God van Nederland aan te lopen in nederigheid, ten einde Hij langs Zijn goede weg en langs Zijn goede raad, ons land tot zijn vorige luister herstelle; ja, ten einde Hij Zijn kerk tot zijn vorige stand weder oprichten moge, en al het vervallene herstelle. Och, laten wij liever onder de weinige zuchtenden, dan onder de juichende menigte

zijn. O, het koninkrijk Gods bestaat toch niet in woorden, maar in kracht (1 Kor. 4:20). Daar zullen wij vrede vinden.

Wij eindigen met Mozes' zegen, op het uiterste van zijn leven aan Israël (Deut. 33:27): *"De eeuwige God zij u een woning, en van onder eeuwige armen; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge: Verdelg!"* Amen, het zij zo!